

Lausunnon antaminen hallituksen esitysluonnoksesta kuntalaiksi

Kh 171 §
1.9.2014

Valtionvarainministeriön kunta- ja aluehallinto -osasto on pyytänyt lausuntoa hallituksen esitysluonnoksesta kuntalaiksi.

Kuntalain kokonaisuudistuksen tavoitteena on uudistaa kuntalakia siten, että siinä otetaan huomioon kuntien muuttuvasta toimintaympäristöstä ja uusista kuntahallinnon rakenteista aiheutuvat muutostarpeet. Uusi kuntalaki korvaisi vuoden 1995 kuntalain. Kuntalaki olisi edelleen kunnan hallintoa, päätöksentekomenettelyä ja taloutta koskeva yleislaki. Uudistukselle pyritään vähentämään erityislainsäädännön tarvetta.

Valtionvarainministeriö asetti heinäkuussa 2012 kuntalain kokonaisuudistuksen valmistelua varten parlamentaarisen seurantaryhmän, työvaliokunnan ja neljä valmistelujaostoa: toimielimet ja johtaminen -, demokratia-, talous-, sekä kunnat ja markkina -jaostot.

Hallituksen esitys on valmisteltu jaostojen työn pohjalta.

Hallituksen esitysluonnosta esitellään kunnanhallitukselle kokouksessa. Tekstiluosnos lähetetään kunnanhallituksen jäsenille esityslistan liiteaineistona.

Ehdotus

Kunnanhallitus päättää antaa esitysluonnoksesta seuraavanlaisen lausunnon:

Kuntalaki muodostaa kunnallisen toiminnan peruslain. Kokonaisuudistusta olisi tullut edeltää perusteellinen keskustelu julkisten palvelujen järjestämisen laajuudesta, järjestämisvastuiden selkiyttämisestä kuntien, valtion, yksityissektorin, kansalaisen itsensä sekä mahdollisesti kolmannen sektorin välillä. Myös palvelujen rahoituksen periaatteista olisi tullut sopia ennen kuntalain kokonaisuudistusta.

Perusteellista keskustelua ei kuitenkaan ole käyty ja lakiesityksen laatimista onkin leimannut etukäteen tiukaksi laaditussa aikataulussa pysyminen. Samanaikaisesti kuntalain kanssa on laadittu esitystä sote-lainsäädännöksi sekä yritetty laatia listoja kuntien tehtävien karsimiseksi siinä onnistumatta. Sekä sote-lainsäädäntö että tehtävälisan karsiminen ovat osittain avoinna. Ennen kuntalain vahvistamista tulee tarkistaa, että se on yhteensopiva muiden meneillään olevien uudistusten kanssa. Kuntalain tulee antaa lainsäädännöllinen pohja kuntien muuttuvassa toimintaympäristössä ainakin keskipitkällä aikavälillä.

Lausumatta tässä vaiheessa laajemmin luonnoksen yksityiskohdista toteamme seuraavaa:

Kuntavaalien ajankohtaa on esitetty muutettavaksi keväälle ja uuden valtuuston toimikausi alkavaksi heinäkuun alusta. Esitys johtaa hankalaan tilanteeseen luottamuspaikkojen täyttämässä kesän hiljaisimpana aikana. Ajankohtien muuttamiselle ei käytännön kuntatyön näkökulmasta ole perusteluja.

Peruspalveluohjelma on ehdotettu muutettavaksi kuntatalousohjelmaksi. Lakiluonnoksessa ei ole esitetty, miksi kuntatalousohjelma toimisi peruspalveluohjelmaa paremmin. Kymmenen vuotta käytössä ollut peruspalveluohjelmamenettely ei ole onnistunut hillitsemään kuntien kustannuksia tai niiden tehtävien lisäämistä.

Kuntien ja kuntayhtymien alijäämien kattamiselle asetetaan nykyistä tiukemmat ehdot. On kuitenkin muistettava, että valtion jatkuvasti supistaessa oma rahoitusosuuttaan kansalaisten lakisääteisiin peruspalveluihin joutuu kuntatalous jatkuvasti yhä ahtaammalle. Tilannetta ei helpoteta alijäämän kattamisen kiristämisaatimusta tiukentamalla.

Kuntalain kokonaisuudistustyötä onkin syytä vielä jatkaa ja varmistaa ennen lain käsittelyä eduskunnassa, että se on yhteensopiva käynnissä olevien muiden julkisten palvelujen kehittämistöiden kanssa.

Päätös

Kunnanhallitus hyväksyi yksimielisesti esittelijän päätösehdotuksen.